

วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนบ้านโพหวาย

โรงเรียนบ้านโพหวายได้กำหนดวัฒนธรรมองค์กร คือ สุภาพอ่อนน้อม ยิ้มง่ายใจดี ขยันขันแข็ง บนพื้นฐานวิถีไทย ค่านิยมองค์กร คือ R.S.B. (R : Responsibility = ความรับผิดชอบต่อสังคม S : Success = ความสำเร็จ และ B : Believe = ความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการ) นอกจากนี้ ยังจัดกิจกรรมสัมมนาเพื่อเปิดกว้างในการรับความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อนำมาปรับปรุงและ พัฒนาองค์กร มีการนิเทศจากหัวหน้าฝ่ายงาน ให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมการทำงาน เป็นทีมและเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณ วิชาชีพครูตลอดจนเชิญบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีการทบทวนความเหมาะสม และความต้องการตามที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ใน วิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน รูปแบบของวัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนได้มีการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อเป็นการค่านิยมที่ดีงาม และกำหนดสู่คนรุ่นใหม่อย่างยั่งยืนสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน โดยมีการส่งเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการสื่อสารในวงกว้างส่งผลให้เกิดการดำเนินงานที่ดีต่อเนื่องบุคลากรมีความผูกพันกับโรงเรียนและทำให้เกิดการ ร่วมมือในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนถ่ายทอดและถือปฏิบัติกันมา ได้แก่

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยกำหนดการประชุมฝ่ายบริหารคณะกรรมการบริหารกลุ่มต่าง ๆ เดือนละ 2 ครั้ง ประชุมครูประจำเดือนทุกเดือนเพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาโรงเรียน

2) การสื่อสารที่เป็นรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การสร้าง Line Group ของโรงเรียน เพื่อส่งข่าว เปิดโอกาสในการสื่อสาร แสดงความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว

3) ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยกลยาณมิตร

4) ทำงานแบบพี่สอนน้อง

5) อัตลักษณ์ของครูโรงเรียนบ้านโพหวาย – คนดี มีคุณธรรม

6) ธรรมเนียมปฏิบัติของบุคลากรโรงเรียนบ้านโพหวาย

-วันจันทร์	แต่งกายชุดเครื่องแบบข้าราชการ
-วันอังคาร	แต่งกายชุดผ้าไทย
-วันพุธ	แต่งกายชุดสุภาพ
-วันพฤหัสบดี	แต่งกายชุดลูกเสือ
-วันศุกร์	แต่งกายเสื้อประจำโรงเรียน

ธรรมเนียมการปฏิบัติสำหรับครูซึ่งสืบทอดต่อกันมา นื่องจากความเคารพและศรัทธาที่ การเยี่ยมเยียนบุคลากรกรณีเจ็บป่วย การรับประทานอาหารมื้อกลางวันพร้อมกันที่ห้องอาหารโรงเรียน การร่วมงานต่างๆ ของครอบครัวบุคลากร การทำบุญตักบาตรกิจกรรมตักบาตรในวันสำคัญต่าง ๆ การทำความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและคณะครูก่อนประชุมประจำเดือนทุกครั้ง

7) สายใยผูกพันของครูอาวุโสกับครูปัจจุบันโดยโรงเรียนมีชมรมครูเก่า คณะกรรมการสถานศึกษาโดยมีตัวแทนครูเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ตัวแทนผู้ปกครองผู้ปกครอง ตัวแทนครูและครูศิษย์เก่า เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน และร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

องค์กรคุณธรรม

โรงเรียนบ้านโพหวาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต1

ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่1(พ.ศ. 2559 – 2564)

1. เป้าหมายของการพัฒนาองค์กรคุณธรรม เพื่อให้องค์กรมีบทบาทและสามารถในการสร้างคนดี เพื่อ สังคมดี ส่งเสริมให้คนในองค์กร มีทัศนคติ วิธีคิด และการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ดีเหมาะสมกับสังคมไทย มากขึ้น และองค์กรมีคุณค่าและประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงานเนื่องจากสมาชิก ขององค์กรมีคุณธรรมมากขึ้น

2. ความหมาย ระดับ และประเภทขององค์กรคุณธรรม

1) ความหมาย องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้นำและสมาชิกขององค์กรแสดง เจตนารมณ์ และมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร และเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม โดยมีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรยึดมั่นคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วม รณรงค์ส่งเสริมคุณธรรมให้กับ ประชาชน ชุมชน หรือเครือข่ายขององค์กรคุณธรรม

2) ระดับขององค์กรคุณธรรม องค์กรคุณธรรมแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 องค์กรส่งเสริมคุณธรรม คือ องค์กรที่แสดงเจตนารมณ์ จะพัฒนาเป็นองค์กร คุณธรรม โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม มีแผนการดำเนินการพัฒนาองค์กร คุณธรรม มีการจัดกลไกกลไกผู้รับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งผลการดำเนินงานอาจ เกิดขึ้นบางส่วน แต่ผลการเปลี่ยนแปลงเชิง พฤติกรรมของคนหรือปัญหาเชิงคุณธรรมที่ลดลงอาจยังไม่ เห็นผลชัดเจน

ระดับที่ 2 องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรส่งเสริมคุณธรรมที่มีกระบวนการพัฒนาองค์กร คุณธรรมที่ได้มาตรฐานขององค์กรส่งเสริมคุณธรรม และมีการจัดระบบภายในองค์กรที่เอื้อต่อการ พัฒนา องค์กรคุณธรรมและมีการบริหารจัดการให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของคนในองค์กร และ ส่งผลกระทบให้การทำความดีเพิ่มขึ้น ปัญหาเชิง คุณธรรมลดลง และมีแนวโน้ม จะเกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เกิดความ ยั่งยืนได้

ระดับที่ 3 องค์กรคุณธรรมต้นแบบ คือ องค์กรคุณธรรมที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ ทั้ง ในกระบวนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนที่สะท้อนการมีคุณธรรม คนมีความสุข องค์กรมีคุณภาพและ คุณธรรมเชิงประจักษ์ มีองค์ความรู้สามารถถ่ายทอดและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ องค์กรต่าง ๆ

3) ประเภทขององค์กร สามารถแบ่งกลุ่มประเภทหน่วยงาน องค์กรตามลักษณะของกลไกภาครัฐ กลุ่มองค์กรภาครัฐ เช่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กร มหาชน และองค์กร ในกำกับของรัฐ เป็นต้น กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจ เอกชน เช่น บริษัท ห้างร้าน โรงงาน สถานประกอบการธนาคาร เป็นต้น กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและชุมชน เช่น องค์กรชุมชน กลุ่ม สมาคม มูลนิธิ องค์กร พัฒนาเอกชน และองค์กร สาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

3. หลักการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรคุณธรรม น้อมนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นหลักการดังนี้

- 1) ระเบิดจากข้างใน เป็นหัวใจสำคัญที่สุด ต้องให้เกิดจากความตระหนักรู้ที่มุ่งมั่นตั้งใจมีเป้าหมายเดียวกัน ของผู้นำและสมาชิกขององค์กรหากทำโดยถูกบังคับหรือทำตามกระแสนโยบายไม่ตั้งใจจริง จะไม่เกิดผลหรือไม่ยั่งยืน
- 2) ทำแบบองค์รวมต้องทำพร้อมกันทั้งระบบทุกระบบขององค์กรโดยให้ประสานสอดคล้องไปกับการ บริหารและการทำงานปกติขององค์กรโดยไม่แยกออกมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ขาดความเชื่อมโยงกับระบบใหญ่ขององค์กร
- 3) ทำตามหลักความจริง ต้องทำจากสภาพความจริงขององค์กรโดยมีการศึกษาปัญหาและต้นทุนความดีขององค์กรให้เป็นระบบ แล้วลงมือทำตามลำดับขั้นแก้ปัญหาที่จุดเล็กก่อน ทำให้ง่ายไม่ติดยึดตำรา การเรียนรู้จากที่อื่น เป็นเพียงแนวทางมาปรับใช้ให้เหมาะกับองค์กรของตน
- 4) การมีส่วนร่วม ต้องสร้างโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม เพราะเป้าหมายสำคัญของการส่งเสริม คุณธรรมคือการทำให้คนมีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่สะท้อนการมีคุณธรรมมากขึ้นจึงต้องให้ทุกคนเป็นพลังร่วมกันขับเคลื่อน
- 5) ทำความดีเพื่อสร้างความดีตั้งใจพัฒนาองค์กรคุณธรรมเพื่อสร้างองค์กรที่ดี สร้างคนดีเพื่อสังคมดีมุ่งประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่มีเป้าหมายเคลือบแฝงเพื่อประโยชน์อื่น

4. กระบวนการพัฒนาองค์กรคุณธรรม ต้องดำเนินการตามหลักการทั้ง 5 ข้อตาม 9 ขั้นตอนดังนี้.

- 1) ทำให้ทุกคนตกลงใจร่วมกัน โดยเฉพาะผู้นำองค์กรต้องแสดงเจตนารมณ์ชัดเจนว่าจะร่วมกันสร้าง องค์กรของตนให้เป็นองค์กรคุณธรรม
- 2) ค้นหาความจริงขององค์กร โดยสำรวจวิเคราะห์ปัญหาด้านคุณธรรมขององค์กรที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์และปัญหาที่ต้องการแก้ไขและคนในองค์กรว่ามีอะไรบ้าง และค้นหาต้นทุนความดีหรือต้นทุนที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหา
- 3) ตั้งเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน เพื่อค้นพบพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือ “ปัญหาที่อยากแก้ความดีที่อยากทำ” แล้วให้กำหนดคุณธรรมหลักร่วมกันขององค์กรทำให้ทุกคนเข้าใจคุณธรรมเป้าหมายที่จะเปลี่ยนแปลงตรงกัน
- 4) กำหนดวิธีการและกลไกในการปฏิบัติงาน จัดให้มีแผนปฏิบัติการ วิธีสำคัญในการดำเนินการ กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแต่ละกิจกรรมรวมถึงแนวทางการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และอาจจัดทำข้อเป็นตกลงของคนในองค์กร
- 5) ลงมือปฏิบัติจริงให้เป็นวิถีชีวิต การพัฒนาคุณธรรมมีเป้าหมายคือการเปลี่ยนแปลงที่คนจึงต้องลงมือปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงาน
- 6) ถอดบทเรียนเพื่อสร้างความรู้ต้องจัดให้มีกระบวนการสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อค้นหา เรียนรู้เงื่อนไขปัจจัยของความสำเร็จ ปัญหาและแนวทางแก้ไข และสกัดเป็นความรู้ ขององค์กร มีการจัดระบบการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่มุ่งเสริมพลังผู้ปฏิบัติงานมากกว่าการวัดตาม ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ โดยไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงของคน การจัดการความรู้จะ นำไปสู่การพัฒนามาตรฐานองค์กรคุณธรรม

7) สร้างกิจกรรมชื่นชมยกย่องคุณธรรมเป็นรื่องนามธรรมเห็นผลการเปลี่ยนแปลงซ้ำจึงต้องมีกระบวนการ ให้กำลังใจ ยกย่องเชิดชู ต้องทำให้คนเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

8) สร้างเครือข่ายคุณธรรม งานที่ยากต้องการพลังของเครือข่ายในการขับเคลื่อนต้องเชื่อมโยงกันเป็น เครือข่ายองค์กรคุณธรรมเพื่อให้กำลังใจ ถ่ายทอดความรู้ พัฒนานโยบายร่วมกัน เช่น เครือข่าย โรงเรียน ชุมชนผู้ปกครอง ประเมินผลลัพธ์ผลกระทบ ต้องมีระบบและกลไกการประเมิน เพื่อให้เห็นผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีความรู้ที่จะนำไปยกระดับขยายผล หรือรู้ปัญหา อุปสรรคและนำไปสู่การแก้ไขโดยมีทั้ง การประเมินตนเองจากภายในและประเมินจากองค์กรภายนอก รวมทั้ง เปิดเผยผลการประเมินแก่สมาชิกขององค์กรและ ต่อสาธารณะ

5. คุณธรรมที่ควรส่งเสริมในองค์กรคุณธรรม การส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดผลที่ดีต้องเลือกประเด็นคุณธรรม ที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของคนในแต่ละองค์กร อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยทำโพลและประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์คุณธรรม จากประชาชนและผู้เกี่ยวข้องแล้ว คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติได้เลือกคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เป็นคุณธรรมสำคัญที่จะรณรงค์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ในช่วงต้นของแผนแม่บทส่งเสริม คุณธรรม แห่งชาติพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุมีผลใช้ความรู้ในการตัดสินใจอย่าง รอบคอบ มีความพอประมาณพอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมไม่ประมาทสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงวินัย หมายถึง การยึดธรรมมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้องความเป็น ธรรมทั้งปวง นอกจากตนเองจะเป็นคนซื่อตรงแล้ว ต้องกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ซื่อตรงไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นที่จะทำให้ส่วนรวมเกิดความเสียหาย จิตอาสา หมายถึง การเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสังคมสาธารณะและอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีใช้หน้าที่ของตนด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม ของประเทศชาติโดยมิได้หวังผลตอบแทนทำความดีเพื่อความดี เอื้ออาทรต่อคนร่วมสังคมทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ทั้งนี้ คุณธรรมแต่ละด้านจะเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรม ด้านอื่นๆ การส่งเสริมคุณธรรมทั้งสี่ด้านนี้ จึงไม่เป็นการบังคับ องค์กรควรเลือกส่งเสริมคุณธรรมใดที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ขององค์กร

6. ประโยชน์จากการพัฒนาองค์กรคุณธรรม การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรคุณธรรมจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายหลายระดับ ดังนี้

1) ระดับบุคคลและครอบครัว เมื่อสมาชิกขององค์กรมีคุณธรรมเป็นฐานในการดำเนินชีวิตมากขึ้นย่อม ส่งผลดีต่อคนนั้นเป็นคนดี ความสัมพันธ์และการยอมรับจากคนอื่นมากขึ้น ทำงานได้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตที่ดี เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และส่งผลต่อครอบครัวดีขึ้นเป็นครอบครัวอบอุ่น เข้มแข็ง

2) ระดับองค์กรเมื่อองค์กรมีการบริหารที่มีคุณธรรมและธรรมาภิบาล มีสมาชิกที่มีคุณธรรม จะทำให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม เป็นต้นทุนหรือคุณค่าเพิ่มในการดำเนินกิจการ คุณภาพการทำงานของสมาชิกดีขึ้นทำให้ประสิทธิผลขององค์กรเพิ่มขึ้น ต้นทุนน้อยลง เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

3) ระดับชาติประเทศมีองค์กรคุณธรรม ที่มีบทบาทและความสามารถในการสร้างคนดีให้กับสังคม มากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ทุกช่วงวัยได้รับการปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรม ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์สันติสุขเป็น สังคมคุณธรรม และยังเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น

4) ระดับนานาชาติประเทศไทยจะมีภาพลักษณ์ที่ดีและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาต่าง ๆ กับนานาชาติเพิ่มขึ้น

7. บทบาทขององค์กรคุณธรรม แม้หัวใจความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรคุณธรรม คือ “การระเบิดจากข้างใน” ของแต่ละองค์กร แต่การมีองค์กรภายนอกเข้าไปช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมเป็นเรื่องที่ดีจะช่วยให้ เกิดผลดี และขยายผลกว้างขวาง ควรมีบทบาทการเป็นผู้สนับสนุนมากกว่าการสั่งการหรือไปทำแทน โดยบทบาทขององค์กรผู้ส่งเสริมที่สำคัญมีดังนี้

- 1) สนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้และการจัดการความรู้และการเรียนรู้
- 2) สนับสนุนการเชื่อมโยงประสานงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
- 3) สนับสนุนกำลังใจการชื่นชมยกย่อง การให้รางวัล
- 4) สนับสนุนงบประมาณและเอื้ออำนวยความสะดวกดำเนินงาน
- 5) สนับสนุนการพัฒนานโยบายและการแก้ปัญหาของระบบราชการเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรคุณธรรม

ผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมภายในองค์กร

1. จัดกิจกรรมลงนามถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาเฉลิมชนม์ โรงเรียนบ้านโพหวาย

๒. กิจกรรมกระปุกออมศีล เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้รู้จักการสั่งสมอริยทรัพย์ตามหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา

๓. กิจกรรมหมอสะอาดจิตอาสา เป็นกิจกรรมบริหารจัดการขยะ โดยเด็กที่มีจิตอาสา

๔. กิจกรรมบูรณาการเรียนการสอนกับการฝึกสติสัมปชัญญะ โดยครูพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ร่วมกับคุณครูทุกกลุ่มสาระ อย่างน้อย ๓ วัน /สัปดาห์

๕. พบพระเจริญสติ นั่งสมาธิ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล และนิทานก่อนนอนกลางวันสำหรับนักเรียนปฐมวัย

